

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 22. september 2021 blev i sag nr. 96672:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Sampension Livsforsikring A/S
Tuborg Havnevej 14
2900 Hellerup

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har pensionsordning med bl.a. livsvarig alderspension. Han har i klageskema af 26/3 2021 til nævnet bl.a. anført:

"Klagen går på den voldsomme udhuling af min alderspension (start feb. 2015) hos SamPension som gør at min økonomi som pensionist i fremtiden er destruktivt truet og spørger hvorfor Sampension ikke for længst har set i kortende at der måtte noget alternativt til for at redde min økonomi i fremtiden. Den økonomiske stabilitet jeg troede var en selvfølge eksisterer ikke mere. Jeg vedhæfter svar fra klageansvarlig (som også indeholder dialogen med vedkommende). Se filen ... I klagen spørger jeg også til om mulighed for at flytte til andet selskab – hvilket SamPension oplyser ikke er muligt iflg. aftalen med min tidligere arbejdsgiver (...).

Den udhuling jeg er inde på ser ud som flg.:

- Min start i feb. 2015 (... år) gav månedlig udbetaling på 20.495 kr. (start 3,6 mill. i depot).
- I 2016 kontaktede jeg Sampension da mine månedlige udbetalinger blev ca. 600 kr. mindre inden skat i forhold til 2015 (svarer til 7.200 kr. mindre udbetalt). Retursvar/begrundelsen var mit setup var markedsrente baseret.
- I 2019 kontaktede jeg igen Sampension da min egen konsekvens beregning fortalte at jeg var på vej ned af en glidebane. Retursvar/begrundelsen var mit setup var markedsrente baseret.
- Her i 2021 får jeg så 2.305 kr. mindre om måneden inden skat i forhold til 2015 (svarer til 27.660 kr. mindre udbetalt). Jeg befinder mig altså på en nedadgående glidebane hvor min økonomi udhules år for år.
- SamPension har i år (2021) lavet en prognose som fortæller at jeg i 2025 får 4.965 kr. mindre månedlig i forhold til 2015 da jeg startede (svarer til 59.580 kr. mindre udbetalt). På det tidspunkt betegner jeg mig stadigvæk som aktiv ... årig. Det store tab i udbetaling gør at jeg må sælge mit hus (min strategi var ellers at optimere huset indtil 2028 og herefter begynde med afdrag og hale ind på friværdis). Det bliver værre og værre. SamPensions prognose i år (2021)

fortæller at jeg som 81 årig får udbetalt 10.500 kr. månedligt. (Svarer til 119.820 kr. mindre i årligt udbetaling i forhold til da jeg startede i 2015.

Min fremtidige økonomi som pensionist udhules år for år. SamPension (klageansvarlig) oplyser at der udbetales alderspension så længe jeg lever, men glemmer at den understøttende økonomi bliver mindre og mindre. Det betyder at det produkt som Sampension har solgt til medlemmerne ikke lever op til forventningerne. Min forventning til Sampension var de var kompetente og var tryk at mit opsparede depot blev forvaltet optimalt.

I dag er jeg klar over jeg er gået i en fælde: Hvor jeg tidligere havde en fælles risiko sammen med SamPension (fastrente) blev det konverteret til et markedsrente setup hvor risikoen udelukkende tilfalder mig. Det er underligt at der ikke på nogen måde er indsat nogen form for minimum tab og hvorfor har Sampension ikke reageret.

...

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?

Krav er genopretning/reetablering af den økonomiske glidebane (som er absolut fatal for min økonomi) og få en stabilitet som er til at budgettere med. Krav om mulighed for at flytte min pension (incl. depot) til et andet selskab hurtigst. Krav om erstatning for der ikke er udvist proaktivitet og derfor har givet mig tab. Mildt sagt har jeg mistet tilliden til Sampension som forvalter af mit 'kollektive' depot (som jeg normalt ikke har råderet over da det er en del af kollektivet). Som nævnt er jeg forfærdet over at SamPension ikke på tidligere tidspunkt har advaret mig om min økonomiske fremtid og har foreslået alternative tiltag. Jeg føler ikke de har opført sig loyalt over for mig. Jeg har som kunde bidraget med løbende opsparing gennem 36 år sammen med min arbejdsgiver ... (depot opstart 2015 ca. 3,6 mill og primo 2021 ca. 2,8 mill). Udgangspunktet for opfyldelse af mine krav er jeg allerede 1 år efter start på pensionsudbetalinger havde kontaktet dem, og igen 2019, og nu i 2021. Intet har igangsat nogen proaktiv handling fra deres side."

I brev af 31/5 2021 fra selskabet til nævnet hedder det bl.a.:

"[Klageren] har klaget over, at den alderspension, som han har fået udbetalt siden 2015, er blevet sat ned, samt over prognoserne for de fremtidige udbetalinger. Klager ønsker at Sampension skal tilbyde ham at ændre den markedsrenteordning, som han får udbetalt pension fra, så der opnås større stabilitet i udbetalingerne. Alternativt ønsker klager, at Sampension skal dække nedsættelserne af pensionen, eller at ordningen overføres til et andet selskab.

Sampension fastholder, at både reguleringen af alderspensionen og prognoserne er i overensstemmelse med aftalegrundlaget for klagers pensionsordning, herunder teknisk grundlag, samt de til enhver tid gældende afkastforudsætninger, der siden 2018 er blevet fastlagt af det uafhængige, sagkyndige Rådet for Afkastforventninger. Endelig fastholdes det, at der ikke er mulighed for at overføre pensionsordningen til et andet selskab, efter der er startet udbetaling af alderspension.

...

Relevante og generelle forsikringsbetingelser

Vi vedlægger de gældende vilkår for klagers pensionsordning (bilag 1). Af vilkårenes §§ 21 og 24 fremgår følgende:

'§ 21. Teknisk grundlag

Stk. 1. I tilslutning til de generelle vilkår gælder det tekniske grundlag for Sampension.

Stk. 2. Der gælder et særligt teknisk grundlag for gruppelivsforsikringer.

Stk. 3. Det tekniske grundlag er anmeldt til Finanstilsynet, der påser, at det er rimeligt og betryggende over for medarbejderen.

Stk. 4. Sampension har ret til at foretage ændringer i det tekniske grundlag med virkning for samtlige pensionsordninger, både eksisterende og nye. Det kan betyde, at dækninger bliver nedsat eller bortfalder.

§ 24. Garanti

Stk. 1. Dækningerne er ikke garanterede, medmindre andet fremgår af pensions- og forsikringsoversigten eller der er aftalt indeksregulering, jf. § 23, stk. 2. Er dækningerne ikke garanterede, kan de blive nedsat eller bortfalde også efter der er startet udbetaling.

Stk. 2. De nærmere regler fremgår af det til enhver tid gældende tekniske grundlag for Sampension, jf. § 21.'

Kort sagsfremstilling

Klagers pensionsordning er oprettet som led i hans ansættelse ved ...

I 2009 valgte klager at overgå fra det oprindelige gennemsnitsrenteprodukt til en pensionsordning på markedsrente. Ud over det generelle informationsmateriale, som klager modtog i den forbindelse, fik klager personlig rådgivning om virkemåden for markedsrentepensionsordninger, samt om at den ydelsesgaranti, der gjaldt for hans oprindelige ordning, ville bortfalde ved omvalget.

I de efterfølgende år modtog klager flere pensions- og forsikringsoversigter og pensionsoverblik, hvoraf det fremgik, at han ikke var garanteret en bestemt udbetaling, og at pensionerne kunne sættes ned. Der vedlægges et eksempel på en pensions- og forsikringsoversigt (bilag 2) og på et pensionsoverblik (bilag 3).

Det fremgår af side 3 i pensions- og forsikringsoversigten, at de oplyste alderspensioner er prognosetal, og det er anført, at '*Den beregnede prognose for din pension er ikke garanteret*'. Der er endvidere henvist til afsnittet '*Forudsætninger for prognose ved pensionering*' på side 4, og det fremgår af '*Øvrige forhold*' i forudsætningerne, at '*Du er ikke garanteret en bestemt udbetaling, og dine dækninger kan nedsættes*'. På pensionsoverblikket fremgår det tilsvarende af afsnittet '*Forudsætninger*', at '*Du er ikke garanteret en bestemt udbetaling, og dine dækninger kan nedsættes*'.

På side 4 af pensions- og forsikringsoversigten fremgår, at '*Vi har regnet forsikring og pension på din pensionsordning ud fra den præmie, der er betalt pr 01.01.2010. Ændrer præmien sig, ændrer størrelsen af dine forsikringer og pensioner sig også*'.

Endelig fremgår af forudsætningerne til pensionsoverblikket, at '*Beløbene er regnet ud fra den præmie, der er betalt på beregningsdatoen. Ændrer præmien sig, ændrer størrelsen af dine udbetalinger sig også*'.

Der er i øvrigt som supplement hertil oplyst på side 3 i pensions- og forsikringsoversigten, samt i pensionsoverblikket under afsnittet '*Alderspension*' at forsikringsdækningerne som regel vil blive nedsat eller bortfalde, når der påbegyndes udbetaling af alderspensionen.

Den 2. januar 2014 henvendte klager sig til Sampension og oplyste, at han ønskede at gå på pension fra 1. marts 2015. Han blev i den forbindelse anbefalet at gennemgå pensionsordningen sammen med en af Sampensions rådgivere, i tilknytning til den fremtidige fratrædelse, jf. telefonreferat (bilag 4). Klager fik desuden oplyst, at ægtefællepensionen ville blive nedsat.

Klager oplyste efterfølgende, at han havde indgået en aftale med sin arbejdsgiver om fratrædelse pr. 1. oktober 2014, hvorefter han forventede at modtage arbejdsløshedsdagpenge frem til sin overgang til efterløn som ... -årig. Præmieophøret i forbindelse med fratrædelsen betød, at klagers pensionsordning overgik til henstand.

Klager deltog herefter i en rådgivningssamtale den 13. oktober 2014, der tog udgangspunkt i en pensionstjekrapport (tidligere fremsendt af klager).

Det fremgår af afsnittet 'Forudsætninger for din pensionsordning' på pensionstjekrapportens side 10, at:

'Prognosen for din alderspension i Sampension er frem til pensionering regnet ud fra en række samfundsforudsætninger, som hvert år fastlægges af brancheforeningen Forsikring & Pension. Da prognoser ændrer sig, betyder det, at dine alderspensioner vil ændre sig. Det er således virkeligheden, herunder de faktisk opnåede afkast, der bestemmer størrelsen af din pension. Vi har derudover forudsat, at det nuværende tekniske grundlag og regler for bonus ikke bliver ændret. Du er ikke garanteret en bestemt udbetaling, og dine dækninger kan nedsættes. Dine dækninger er regnet ud fra et beregningsteknisk grundlag.'

Herudover fremgik af afsnittet 'Generelle forbehold' på rapportens side 11 at:

'Alle beløb i Pensionstjek er angivet i nutidskroner og er vist efter, at nugældende skatter og afgifter er fratrullet, medmindre andet er angivet. Desuden er de viste ydelser i Pensionstjek angivet som forventet ved pensioneringstidspunktet. Du må dog forvente faldende købekraft pga. inflation. Dette skyldes, at Sampension kun har regnet prognose for dine løbende alderspensioner på pensioneringstidspunktet. I selve udbetalingsperioden er der forenklet regnet med, at købekraften af dine alderspensioner fastholdes, selvom en konkret prognoseberegning i udbetalingsperioden typisk må forventes at vise en svagt faldende købekraft.'

Med hensyn til ægtefællepensionen, fremgår det af pensionstjekrapporten under afsnittet 'Død', at klager var dækket tilstrækkeligt ind og ikke ønskede supplerende dækning ved død.

Den 5. december 2014 talte klager med Sampension og fik at vide, at han kunne tilkøbe ekstra sikring af sit depot, jf. telefonsamtale (bilag 5). Det ønskede han ikke, da han havde ægtefællepension.

Den 15. december 2014 anmodede klager om udbetaling af alderspension fra den 1. februar 2015.

Den 5. januar 2015 talte klager med Sampension om ægtefællepensionen og fik at vide, at hans alderspension ville blive nedsat, hvis han ønskede at opretholde størrelsen af ægtefællepensionen på det tidligere niveau, jf. telefonreferat (bilag 6). Klager valgte herefter at bevare størrelsen af alderspensionen og undlade en forhøjelse af ægtefællepensionen.

Sampension sendte besked til klager om start af udbetaling af den bagudbetalte pension 26. februar 2015 (bilag 7). Til beskeden var vedhæftet en forsikringsoversigt, og det fremgik, at pensionen ville blive reguleret i maj måned 2015 som følge af forlængede levetider, samt at klager måtte forvente en nedsættelse af alderspensionen. Det fremgik tillige af forsikringsoversigten, at ægtefællepensionen nu var blevet nedsat.

Den 28. maj 2015 sendte Sampension besked til klager om den endelige regulering af pensionen for 2015 (bilag 8a og b).

Sampension sendte besked til klager om den årlige regulering af pensionen for 2016 den 28. januar 2016 (bilag 9a og b). Her fremgik, at alderspensionen ville falde som følge af relativt lave afkast i 2015.

Klager henvendte sig til Sampension den 31. januar 2016 med spørgsmål til blandt andet udviklingen i alderspensionen (bilag 10). Sampension besvarede henvendelsen telefonisk den 1. februar 2016 og oplyste, at den faldende pension skyldtes utilstrækkeligt afkast, hvorved i denne sammenhæng skal forstås, at det realiserede afkast efter skat og omkostninger har været lavere end den indregnede grundlagsrente.

Ved den årlige fastsættelse af alderspensionen for 2017, steg pensionen (bilag 11a og b).

Pensionen for 2018 faldt (bilag 12a og b), og klager henvendte sig til Sampension den 30. januar 2018 (bilag 13) og efterlyste uddybende beregninger for de fremtidige udbetalinger, hvilket Sampension oplyste desværre ikke var muligt på daværende tidspunkt (bilag 14).

Pensionen faldt igen i 2019 (bilag 15a og b), og klager henvendte sig til Sampension den 31. januar 2019 samt den 12. februar 2019 og stillede spørgsmål til den faldende pension. Henvendelserne var vedhæftet beregninger, som klager havde lavet af udviklingen i den fremtidige alderspension (bilag 16a og b, samt bilag 17a og b).

Sampension besvarede henvendelserne den 20. februar 2019 og oplyste, at klagers pensionsordning er oprettet på markedsrente, hvorfor der kan ske regulering af alderspensionen i både opad- og nedadgående retning. Samtidig blev det oplyst, at de beregninger, som klager havde fremsendt, ikke kan anvendes til at forudsige udviklingen i pensionen (bilag 18).

Klagers alderspension for 2020 steg (bilag 19a og b).

Pensionen faldt igen for 2021 (bilag 20a og b), og klager kontaktede Sampension den 28. januar 2021 med spørgsmål til, hvorvidt Sampension var opmærksom på udviklingen og ville ændre strategi (bilag 21).

Herefter fulgte en længere korrespondance med klager om hvordan pensionen beregnes, hvilken strategi Sampension burde følge i forhold til fremtidige pensionister, samspillet mellem alderspensionen og de offentlige ydelser, samt hvorvidt Sampension burde tilbyde en form for sikring mod udsving i pensioner under udbetaling (bilag 22 til 29).

Den 6. marts 2021 henvendte klager sig til Sampension på ny. Denne gang med spørgsmål til, hvorfor grundlagsrenten ikke er blevet nedsat, om kollektivet bag pensionsordningen ikke burde bidrage til at opretholde alderspensionen, samt hvorvidt der var mulighed for at flytte pensionsordningen til et andet selskab (tidligere fremsendt af klager).

Henvendelsen blev videresendt til Sampensions klageansvarsfunktion, der besvarede den 24. marts 2021 (tidligere fremsendt af klager). Af svaret fremgik, at nedsættelse af grundlagsrenten blot ville have medført yderligere nedsættelse af pensionen, samt at det kollektive forsikrings-element i pensionsordningen primært består i, at udbetalingerne er livsvarige. Endelig fremgik det, at pensionsordningen ikke kan flyttes til et andet selskab, eftersom alderspensionen er under udbetaling.

Klager kontaktede Sampension samme dag, og stillede en række spørgsmål til svaret fra klageansvarsfunktionen (tidligere fremsendt af klager), og den 29. marts 2021 fremsendte klager en beregning af udviklingen i alderspensionen (tidligere fremsendt af klager). Eftersom det fremgik af henvendelserne, at der allerede var indgivet en klage til Ankenævnet for Forsikring meddelte Sampension klager, at fremtidig korrespondance ville foregå via nævnet.

Sampensions stillingtagen til klagen

Klagen over alderspensionen

Det fremgår af klagen, at klager ønsker, at Sampension skal tilbyde ham at ændre den markedsrenteordning, som han får udbetalt pension fra, så der opnås større stabilitet i udbetalingerne. Alternativt ønsker klager erstatning for nedsættelserne af pensionen, eller overførsel til et andet selskab.

Heroverfor gør Sampension gældende, at reguleringen af alderspensionen og prognoserne for de fremtidige udbetalinger er fastsat i overensstemmelse med aftalegrundlaget for klagers pensionsordning, herunder teknisk grundlag, samt de til en hver tid gældende afkastforventninger fastlagt af Rådet for Afkastforventninger, og at det fremgår af pensions- og forsikringsoversigt samt pensionsoverblik, at de oplyste dækningsstørrelser er ugaranterede prognosetal, der kan nedsættes.

Endelig fastholdes det, at der ikke er mulighed for at overføre pensionsordningen til et andet selskab, efter der er startet udbetaling af alderspension.

Til støtte for dette gør Sampension gældende at:

- Det fremgår af § 21, stk. 1 i vilkårene for klagers pensionsordning, at i tilslutning til de generelle vilkår gælder det tekniske grundlag for Sampension.
- Den grundlagsrente, der danner grundlag for beregningen af klagers pensionsordning er fastsat i det tekniske grundlag, der er anmeldt til Finanstilsynet.
- Beregningerne af de forventede fremtidige pensioner beror på afkastforventninger fastsat af Rådet for Afkastforventninger.
- Yderligere fremgår af § 24, stk. 1 og 2 i vilkårene for ordningen, at dækningerne er ugaranterede og kan sættes ned, så længe det sker i overensstemmelse med beregningsreglerne i teknisk grundlag.
- Desuden fremgår af de forsikrings- og pensionsoversigter samt pensionsoverblik, som klager har fået tilsendt, at de oplyste alderspensionsdækninger er ugaranterede prognosetal, der kan nedsættes.
- Reguleringen af klagers alderspension er foregået i fuld overensstemmelse med de ovennævnte regler.

Ankenævnet for Forsikring

7.

96672

- Beregningen af prognoserne for den fremtidige udbetaling af alderspension er foregået i fuld overensstemmelse med såvel de af Sampensions bestyrelse vedtagne principper som de af branchen fælles fastsatte retningslinjer for udarbejdelse af prognoser.
- Klagers alderspension forrentes med markedsrente, og der er ikke hensat kollektive midler til at dække nedgang i alderspensionen i år med utilstrækkelige afkast.
- Klager har i henhold til vilkårenes § 57 ikke mulighed for at overføre pensionsordningen til et andet selskab, eftersom der er startet udbetaling af alderspension.

...

Klagen bør således ikke tages til følge."

Klageren har i mail af 2/6 2021 til nævnet bl.a. bemærket:

"Til SamPension:

...

Min opfattelse som kunde/medlem i SamPension er der ikke er udvist rettidigt omhu og handlekraft. SamPension har på et tidspunkt efter 2009 kunne se i kortene at det forventede marked var på vej i ændringer og burde have reageret proaktivt. Der nævnes i svaret at jeg 'selv' i 2009 valgte at overgå til det nye markedsrente setup. Nu var situationen jo sådan dengang at det var et Setup som Sampension kom frem med (ikke mig) og via rådgivning gav udtryk for at det var det rigtige valg at skifte til. At markedet så ændre sig radikalt er noget eksperterne (Sampension) skal tage sig af at løse så medlemmerne ikke tager skade (sikre den understøttende økonomi så længe et medlem er i live).

Til Ankenævnet:

Jeg kan i denne klagesag kun håbe Ankenævnet ser på sagen oppefra (er der udvist god forretningsetik). Fakta er jeg jo kører sagen i Ankenævnet som individuel person, men mig bekendt er der mange som er ramt økonomisk af setup skiftet i 2009, men måske ikke magter at tage problematikken op. Hvor ligger SamPension i forhold til andre pensionselskaber. Har de været talenløse. Er Sampension et lukket selvbekræftende miljø, hvor alt kører som det plejer og hvor ingen stiller kritiske spørgsmål. Det håber jeg ankenævnet vil arbejde på at finde ud af."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen. Af forsikringsoversigt af 12/2 2010 fremgår bl.a.:

"Udbetaling når du går på pension, regnet pr. 01.01.2010

Størrelsen af din udbetaling afhænger af, hvornår du går på pension. Pensionsalderen på din pensionsordning er 67 år. Men du kan få udbetalt pension fra din pensionsordning, når du fylder 60 år og er fratrådt din stilling. Når du går på pension vil din forsikringsdækning som regel blive nedsat eller bortfalde.

Ankenævnet for Forsikring

8.

96672

Prognose for udbetaling ved pensionering	
Vi har regnet din pension som en prognose, med forventet bonus og afkast, frem til du går på pension. Du kan læse, hvordan vi har regnet størrelsen af din pension, i afsnittet <i>Forudsætninger for prognose ved pensionering</i> . Den beregnede prognose for din pension er ikke garanteret.	
Alder	Livsvarig (mdl.) alderspension Skattekode 1*
60	15.599 kr.
61	16.852 kr.
62	18.245 kr.
63	19.796 kr.
64	21.528 kr.
65	23.468 kr.
66	25.656 kr.
67	28.120 kr.

Prognose for udbetaling ved pensionering, omregnet til nutidskroner	
For at du kan sammenligne din pension med den indkomst, du har i dag, har vi regnet prognosen for din alderspension om til nutidskroner. Så kan du se købekraften for din pension, hvis du fik den udbetalt i dag. I afsnittet <i>Forudsætninger for prognose ved pensionering</i> , kan du læse, hvordan vi har regnet beløbet.	
Alder	Livsvarig (mdl.) alderspension Skattekode 1*
60	14.700 kr.
61	15.569 kr.
62	16.525 kr.
63	17.578 kr.
64	18.741 kr.
65	20.030 kr.
66	21.468 kr.
67	23.068 kr.

...

Fælles samfundsforudsætninger	
Brancheforeningen Forsikring og Pension fastlægger hvert år de fælles samfundsforudsætninger til brug for beregning af prognoser.	
Forventet afkast på	
Obligationer	4,00 %
Indeksobligationer	2,50 %
Aktier	7,00 %
Alternative investeringer og ejendomme	7,00 %
Øvrige satser	
Inflation pr. år	2,00 %
Skat af pensionsafkast (PAL)	15,00 %
Arbejdsmarkedsbidrag	8,00 %

Af pensionsoverblik af 1/2 2014 fremgår bl.a.:

Ankenævnet for Forsikring

9.

96672

	Engangsbetøb	Ophørende årlig udbetaling	Livsvarig årlig udbetaling	Forklaring
Alderspension				
Pensionsstart ved 61 år		5.324 kr.	222.992 kr.	De årlige udbetalinger fordeles over 12 måneder. Du kan se, hvor meget du får udbetalt alt efter, hvornår du vælger at gå på pension. Har du flere pensioner, kan du få dem udbetalt samtidig eller hver for sig. Her er de regnet ud fra, at alle pensioner bliver udbetalt samtidigt. Vælger du at få alderspensionen udbetalt, før du fylder 67 år, vil dine forsikringer, som er vist nedenfor, som regel bortfalde eller blive nedsat.
Pensionsstart ved 62 år		5.515 kr.	236.765 kr.	
Pensionsstart ved 63 år		5.713 kr.	250.863 kr.	
Pensionsstart ved 64 år		5.979 kr.	266.176 kr.	
Pensionsstart ved 65 år		6.271 kr.	282.635 kr.	
Pensionsstart ved 66 år		6.278 kr.	300.773 kr.	
Pensionsstart ved 67 år		6.599 kr.	321.426 kr.	

...

Forudsætninger

Pensionsoverblikket er gældende pr. 1. februar 2014. Beløbene er regnet ud fra den præmie, der er betalt på beregningsdatoen. Ændrer præmien sig, ændrer størrelsen af dine udbetalinger sig også. Forsikringer ved tab af erhvervsevne eller død, der er fastsat i forhold til løn, er regnet ud fra en gennemsnitlig pensionsgivende løn på beregningsdatoen. Alderspensionerne er regnet som prognoser ud fra en række forudsætninger, som er i overensstemmelse med retningslinjer fra brancheforeningen Forsikring & Pension. Alderspensioner vises i nutidskroner, så de er sammenlignelige med din nuværende indtægt. Du er ikke garanteret en bestemt udbetaling, og dine dækninger kan nedsættes. Dine dækninger er regnet ud fra et beregningsteknisk grundlag. Ændringer i det beregningstekniske grundlag skal godkendes af Sampension KP Livsforsikrings bestyrelse og anmeldes til Finanstilsynet."

Af Pensionstjek-rapport af 26/9 2014 fremgår bl.a.:

Pension

Selskab	Police	Beskrivelse	Engangsbetøb	Ophørende årlig udbetaling	Livsvarig årlig udbetaling
		Ratepension		18.100 kr.	
Sampension	.	Ratepension		5.560 kr.	
Sampension	.	Alderspension livsvarig			243.796 kr.
		ATP Livslang Pension (65 år)			19.100 kr.
Total			0 kr.	23.660 kr.	262.896 kr.

Totalbeløb er afrundet til hele kr. og vist før skat og afgift.

...

Forudsætninger for dine pensionsordninger

Prognosen for din alderspension i Sampension er frem til pensionering regnet ud fra en række samfundsforudsætninger, som hvert år fastlægges af brancheforeningen Forsikring & Pension. Da prognoser ændrer sig, betyder det, at dine alderspensioner vil ændre sig. Det er således virkeligheden, herunder de faktisk opnåede afkast, der bestemmer størrelsen af din pension. Vi har derudover forudsat, at det nuværende tekniske grundlag og regler for bonus ikke bliver ændret.

Du er ikke garanteret en bestemt udbetaling, og dine dækninger kan nedsættes. Dine dækninger er regnet ud fra et beregningsteknisk grundlag."

Af pensions- og forsikringsoversigt pr. 9/2 2015 fremgår bl.a.:

Ankenævnet for Forsikring

10.

96672

På grund af pensionering udbetales	Skattekode*	
Månedlig alderspension Pensionen bliver udbetalt, så længe du lever.	1	20.495,17 kr.
Månedlig udbetaling fra bonuskapital Pensionen bliver udbetalt til den 28.02.2039.	1	465,02 kr.
Størrelsen af den fremtidige udbetaling er ugaranteret og afhænger blandt andet af det fremtidige afkast. Det betyder, at udbetalingen ændrer sig og kan blive både større og mindre.		

...

Bonus og afkast

Bonus og afkast på din pensionsordning bliver brugt til at forhøje eller nedsætte din forsikring og pension. Din opsparing forrentes i investeringsprofil Moderat risiko. Du kan læse om investeringsprofilerne på sampension.dk.

...

Generelle forbehold

Du er ikke garanteret en bestemt udbetaling, og dine dækninger kan nedsættes. Dine dækninger er regnet ud fra et beregningsteknisk grundlag. Ændringer i det beregningstekniske grundlag skal godkendes af Sampension KP Livsforsikrings bestyrelse og anmeldes til Finanstilsynet."

I følgebesked til pensionsmeddelelse 2018 hedder det bl.a.:

"I 2017 opnåede Sampension igen flotte afkast på din pension.

I den vedlagte pensionsmeddelelse kan du se dine udbetalinger i 2018. Det fremgår også, hvor meget du samlet fik udbetalt i 2017.

Sådan reguleres din udbetaling

Din pension bliver forrentet med markedsrente. Det betyder, at dine udbetalinger bliver reguleret ud fra blandt andet afkastet året før.

I 2017 opnåede Sampension et afkast til pensionisterne på mellem 3,65 % og 7,25 % før pensionsafkastskat. Hvor meget, du har fået, afhænger af din alder og den investeringsprofil, du har valgt.

Ved fastsættelsen af din udbetaling har vi allerede indregnet et afkast på 4,5 % efter pensionsafkastskat og omkostninger. Det betyder, at udbetalingerne pr. 1. januar 2018 typisk er reguleret med mellem -1,4 % og +1,6 %."

Selskabet har i brev af 20/2 2019 til klageren bl.a. anført:

"Jeg forstår til fulde din frustration over, at opleve pensionsudbetalingen falder.

Din pensionsordning forrentes via markedsrente. Dette betyder, at pensionen kan blive reguleret i op- eller nedadgående retning, alt efter hvordan afkastet har været på de finansielle markeder.

Ankenævnet for Forsikring

11.

96672

Du skal her bemærke, at der på din pensionsordning allerede er indregnet et afkast på 4,5% efter pensionsafkast og omkostninger. Hvilket vi har beskrevet i vores besked af 30. januar 2019 omkring udbetaling af pension.

Da vi bliver ældre i samfundet, skal den enkelte pensionsopsparing udbetales over en længere år-række. Derfor kan der også ske reguleringer af pensionsudbetalingen, hvis de forventede levetider, som er indregnet i pensionen ændre sig.

Vi kan oplyse, at der for dit vedkommende er indregnet en forventet levetid på 84,3 år. Som oplyst er der for pensionsudbetalingen for januar 2019, ikke reguleret for ændring i levetiden."

Af pensions- og forsikringsoversigt af 17/2 2021 fremgår bl.a.:

Månedlig udbetaling (nutidskroner) pr. 01.01.2021 på grund af pensionering			
Skemaet er et udtryk for den forventede udvikling i din udbetaling, som vil ændre sig, og både kan blive større eller mindre end vist i skemaet.			
	1. jan. 2021	1. jan. 2025	1. jan. 2035
Samlet månedlig udbetaling (kr.) før skat	18.762	16.074	11.074
Alderspension (kr.) Pensionen bliver udbetalt, så længe du lever. Skattekode 1*	18.192	15.530	10.510
Bonuskapital (kr.) Pensionen bliver udbetalt til den 28.02.2039. Skattekode 1*	570	544	564

...

Beregningsrente

Din pensionsordning er oprettet på et beregningsgrundlag med en rente på 4,5 % efter skat af pensionsafkast (PAL). I udbetalingsperioden anvendes beregningsrenten til at regulere udbetalingen fra dine alderspensioner samt individuelle forsikringer, hvis disse udbetales løbende. Det betyder, at hvis den forrentning der reelt opnås efter PAL er større end beregningsrenten på 4,5 %, vil udbetalingen som udgangspunkt stige, mens udbetalingen vil falde, hvis forrentningen er mindre end 4,5 %. Du kan finde mere information i afsnittet Forudsætninger for prognose.

...

Forudsætninger for prognose

...

I prognosen har vi indregnet forventet afkast og depotrente. Vores antagelser om investeringsafkast, herunder depotrente og inflationsniveau, er baseret på samfundsforudsætninger, der er fælles for hele pensionsbranchen, og som er fastlagt af det uafhængige ekspertpanel Rådet for Afkastforventninger.

...

Afkast

I prognosen har vi anvendt forventet afkast i de årgangspuljer, som indgår i investeringsprofil Moderat risiko. Årgangspuljerne er sammensat af 3 basisfonde med investeringskategorierne; aktier,

obligationer og alternative investeringer. Du kan læse mere på sampension.dk under menupunktet Afkast og investering."

Klageren har i mail af 28/1 2021 til selskabet bl.a. anført:

"Tak for den pensionsmeddelelse pr. 28. januar som oplyser om mdl. pensionsudbetaling året 2021. Jeg kan konstatere at alderspensionen igen er lavere en året før. Jeg startede i 2015 med 20.495 kr. og i år (2021) ligger den på 18.192 kr. Det fortæller mig at jeg i 2021 får udbetalt 27.636 kr. mindre i forhold til 2015. Mine udbetalinger går stille og roligt nedad. Ved godt 2020 har været et anderledes år, men jeg føler mig ikke tryk ved dette løbende tab. Statistisk set bliver jeg 84,3 år og på dette tidspunkt kan jeg frygte en lav alderspension.

...

Mit spørgsmål, er I opmærksom på tendensen i udbetalingerne? Den strategi som blev valgt da jeg var på jobbet holder ikke helt om lovet? Vil i ændre på denne strategi så kommende 'pensionister' ikke oplever det samme?"

Klageren har i mail af 24/2 2021 til selskabet bl.a. anført:

"Jeg er som modtager af alderspension helt afhængig af indtægten kan bære mine udgifter som vi alle har. Lidt fakta som giver mig stress:

2015: mdl. pension udbetaling 20.496 kr. + bonus

2021: mdl. pension udbetaling 18.192 kr. + bonus. Giver 2.303 kr. mindre mdl. i forhold til 2015.

Med udgangspunkt i jeres prognose (kik i fremtiden som ligner min egen udregning i excel):

2025: Mdl. pension udbetaling 15.530 kr. + bonus. Giver 4965 kr. mindre mdl. i forhold til 2015.

2035: mdl. pension 10.510 kr. + bonus. Giver 9.985 kr. mindre mdl. i forhold til 2015."

Selskabet har i mail af 24/3 2021 til klageren bl.a. anført:

"Jeg skriver til dig med svar på dine spørgsmål til udviklingen i din alderspension.

Beregningsrenten

Når vi har valgt ikke at ændre på den rentesats, der ligger til grund for beregning af din pension, skyldes det først og fremmest, at det ville have medført lavere pensionsudbetalinger. Eksempelvis ville en nedsættelse af beregningsrenten fra 4,5 til 2 procent for en 67 årig mand medføre en øjeblikkelig nedsættelse af alderspensionen med ca. 20 procent.

Hvis vi havde justeret beregningsrenten for at opnå større stabilitet i udbetalingerne, ville du således have fået udbetalt lavere pension i dag. Det er også værd at bemærke, at de aktuelle prognoser vises i nutidskroner. Det betyder, at der blandt andet er indregnet forudsætninger omkring fremtidig inflation, hvilket bidrager til den faldende tendens i prognoserne.

I dine beskeder har du henvist til den pensionstjekrapport, der blev udarbejdet i 2014. Den graf i rapporten, der viser udbetalingerne af alderspension, tager udgangspunkt i tallene for det år, hvor der startes udbetaling. Som det fremgår af ledsageteksten, er de viste udbetalinger ikke reguleret i forhold den efterfølgende udbetalingsperiode, og derfor vises størrelsen af udbetalingerne som uændrede.

Pensionsordningens kollektive element

For pensionsordninger på markedsrente gælder, at alderspensionen er ugaranteret. Pensionen reguleres ud fra afkastets størrelse, og i år med lavt afkast anvendes der ikke kollektive midler til at opretholde størrelsen af udbetalingen.

Det kollektive element i pensionsordningen består i, at der sker livsvarig udbetaling af alderspensionen, uanset hvor længe man lever. På den måde er de, der ikke lever så længe, med til at betale for den livsvarige udbetaling til de, der gør – uanset de individuelle depoters størrelse."

Af Finanstilsynets rapport "Undersøgelse: Pensionsselskabernes information om privatiseringen af risiko i markedsrenteprodukter" fra januar 2020 fremgår bl.a.:

"2 Indledning

Finanstilsynet har de sidste par år arbejdet med at øge fokus på de ugaranterede markedsrenteprodukter i pensionsøjemed. Det er bl.a. sket i forlængelse af Finanstilsynets pensionskonference, 'Pension når garantierne forsvinder', som blev afholdt den 9. marts 2017, og i forlængelse af en række konkrete sager, som Finanstilsynet har behandlet på området.

Det er desuden en del af Erhvervsministeriets strategiske policymål for 2019, at der arbejdes for større fokus på produktegenskaber og risici i forhold til pension uden garantier. Formålet er at understøtte solide og hensigtsmæssige pensionsprodukter for fremtidens pensionister.

...

Markedsrenteprodukterne har mange kvaliteter, både for selskaberne og for pensionstagerne. Der er dog også en bagside for pensionstagerne – nemlig en øget uforudsigelighed og risiko for fald i pensionsydelse. Udbetalingerne vil kunne svinge fra år til år og for visse produkter endda variere en del i størrelse henover udbetalingsforløbet. Pensionstageren bærer dermed de eventuelle tab, hvis risiciene materialiserer sig, og ydelsen dermed bliver lavere end antaget.

I markedsrentemiljøet er udbetalingsforløbet altså markant anderledes end de mere stabile udbetalingsforløb i garanterede gennemsnitsrenteprodukter.

Sådanne produktegenskaber tilsiger en høj grad af forventningsafstemning. Selskaberne bør sikre sig, at pensionstagerne forstår den usikkerhed i størrelsen af pensionsudbetalingerne og de udsving i udbetalingerne, som de ugaranterede markedsrenteprodukter kan medføre.

Produkternes formål er at tjene som forsørgelsesgrundlag, når lønindkomsten ophører i pensionsårene. Det er derfor vigtigt, at markedsrenteprodukterne med deres risici, muliggør opfyldelsen af dette formål.

Pensionsselskaberne har ansvaret for, at produkterne på markedet er egnede til det formål, som de sælges til, og at forventningerne til produkterne er afstemt med pensionstagerne.

Selskaberne har også ansvar for at sikre pensionstagerne beskyttelse af deres pensionsopsparing, også selvom risiciene ligger hos den enkelte pensionstager.

Finanstilsynet vurderer umiddelbart, at pensionstagerne langt hen ad vejen forstår, at der kan være risici forbundet med investeringer, og at der er forskel på både risiko og afkastmuligheder alt efter arten af investering. Spørgsmålet er dog, om pensionstagernes forståelse er tilstrækkelig, og om de forstår, at risiciene fortsætter i pensionsårene i de fleste af produkterne. En almindelig lønmodtager med en fast månedsløn gennem hele arbejdslivet kan sandsynligvis se frem til en pensionisttilværelse med svingende udbetalinger.

...

3 Konklusion

På baggrund af undersøgelsen konstaterer Finanstilsynet, at det generelt er udfordrende for selskaberne at informere pensionstagerne fyldestgørende om de risici, der er forbundet med pensionsprodukterne. Finanstilsynet finder, at det er svært for pensionstagerne at få indblik i, hvilke risici de bærer med markedsrenteprodukterne, og hvilke konsekvenser det kan få for dem.

Finanstilsynet konstaterer, at mange problematikker udspringer af informationerne om prognosen. Det eneste, pensionstager kan være næsten sikker på, er, at tallet kan og vil ændre sig – både inden og efter pensionsalderen. Dette bliver dog ofte ikke kommunikeret tydeligt til pensionstageren.

Når pensionstagerne orienterer sig i deres pensionsdokumenter og på pensionsinfo.dk, mødes de af meget præcise tal og vendinger, som indikerer stabilitet og en uforanderlig udbetalingsrække. Virkeligheden er dog, at der er tale om et øjebliksbillede ud fra de nuværende forudsætninger.

Det er en meget væsentlig information, at udbetalingerne kan svinge og i visse uheldige situationer blive betydeligt lavere end forventet. Men det er samtidig en information, som kan være svær at håndtere i planlægningen af seniorøkonomien, for hvor meget kan pensionen egentligt falde? Hvor stor er sandsynligheden for, at det sker? Dette er en kommunikationsmæssig udfordring, som selskaberne, efter Finanstilsynets vurdering, historisk ikke har løftet.

Opsætningen af prognoser i pensionsdokumenter og ordvalget omkring ydelserne ligner til forveksling den information, som selskaberne har brugt i mange år om gennemsnitsrenteprodukterne. Her kunne pensionstager regne med, at udbetalingerne ikke blev mindre end den garanterede ydelse.

Selskaberne angiver kun første års udbetaling uden at gøre eksplicit opmærksom på det. Det giver pensionstageren en opfattelse af, at der er tale om en konstant og uforanderlig ydelse. Når tallene samtidig er meget præcise, nogle steder endda gengivet med decimaler, står det i stærk kontrast til budskaber om ugaranterede og usikre prognoser, som ofte står andetsteds i materialerne.

...

De fleste selskaber har oplyst pensionstagerne om, at der er risici forbundet med investeringerne. Der er dog en tendens til at fokusere på de potentielle gevinster ved højere afkast og i mindre grad på risikoen ved dårlige afkast. Selskaberne synes at forudsætte, at pensionstagerne langt hen ad vejen forstår, at der er risici ved investeringer, og at der er forskel på både risici og afkastmuligheder alt efter arten af investering. Men har pensionstagerne forstået, at risikoen fortsætter i pensionsårene i de fleste af produkterne?

...

Ingen af de medvirkende selskabers materiale indeholder tydelig information om risiko forbundet med en eventuel ændring af forventede levetider. Flere selskaber mangler helt denne information.

I det materiale, som indgår i undersøgelsen fra 2017, informerer flere af selskaberne i korte og ukonkrete sætninger om den økonomiske risiko forbundet med ændringer i levetider.

Andre selskaber omtaler blot levetidsrisikoen i generelle vendinger om produktets ugaranterede præmis og muligheden for ændring af beregningsforudsætningerne. Levetiden er implicit i disse risici og ikke konkretiseret isoleret set. Finanstilsynet vurderer, at pensionstagerne ikke på dette grundlag er tilstrækkeligt informerede om risikoen til at kunne tage højde for denne i planlægningen af deres seniorøkonomi.

Finanstilsynet konkluderer samlet, at pensionstagerne har haft meget ringe mulighed for at sætte sig ind i, hvilken risiko markedsrenteprodukterne medfører, og hvilke konsekvenser det kan få for dem. Det er selskaberne, som foretager investeringerne og modellerer dødelighederne. Gør de ikke dette godt nok, rammer konsekvenserne pensionstagerne. Derfor er det vigtigt, at pensionstagerne forstår produkternes risici.

...

3.1 Fremtidig fokus fra Finanstilsynet

Finanstilsynet udsendte et diskussionspapir efter sin konference 'Pension når garantierne forsvinder' i 2017. Brancheorganisationen Forsikring & Pension annoncerede som en del af deres høringssvar til papiret fire brancheinitiativer med henblik på at øge forbrugerinformationen.

Nogle af løsningerne er implementeret pr. 1. januar 2019 i selskaberne, og ifølge Finanstilsynet finder i undersøgelsen en meget sparsom informationsmængde omkring risiciene. I det omfang, risici er omtalt, har selskaberne lagt størst vægt på investeringsrisiko.

Ingen af de medvirkende selskabers materiale indeholder tydelig information om risiko forbundet med en eventuel ændring af forventede levetider. Flere selskaber mangler helt denne information.

Finanstilsynets oplysninger er planen, at alle initiativer skal være gennemført den 1. januar 2020.

...

4 Selskabernes materiale

4.1 Pensionsprognoserne

Alle 11 medvirkende pensionselskaber giver prognoser til pensionstagerne i forskellige situationer og på forskellig vis. En prognose for pensionsudbetalingerne, og dermed for pensionsalderens økonomi, giver god mening, når pensionstageren skal forholde sig til størrelsen på indbetalingerne i forhold til planlægningen af seniorøkonomien. Pensionstagerne er afhængige af prognoser for at kunne forholde sig til rådgivning om eventuel meropsparing samt indkomst- og skatteforhold som pensionist.

Finanstilsynet konstaterer dog flere problematikker i forbindelse med selskabernes information i prognoserne.

4.2 Forudsætninger for prognosen – afkast og levetider

Ændret forventning til afkastet kan ændre prognosen. Det faktiske afkast afgør, om depotet falder eller stiger udover indbetalingerne. Det kan derfor få betydning for størrelsen af de faktiske udbetalinger år for år i pensionsårene. Samtlige selskaber beskriver dette i prognoseforudsætninger, forsikringsbetingelser og diverse markedsføringsmaterialer.

I fremskrivningen af depotet til pensioneringstidspunktet bruger selskaberne typisk de fælles samfundsforudsætninger, som Forsikring & Pension og Finans Danmark hvert år fastlægger, og en række forudsætninger om størrelsen på pensionstagers indbetalinger, omkostninger og priser på risikodækninger. Når selskaberne beregner størrelsen på de årlige ydelser, bruger de typisk deres egne forudsætninger i beregningsgrundlaget for udbetalingerne, eksempelvis levetidsforventninger og beregningsrente.

Hvis et selskab bruger en rente til at beregne ydelserne, som er lidt højere end selskabets egentlige forventninger til afkastet, vil udbetalingerne forventeligt starte højt og falde med tiden, altså medføre en faldende udbetalingsprofil. Omvendt, hvis et selskab bruger en forsigtig og dermed lidt lavere rente til beregningerne, end afkastet realistisk må forventes at blive, så vil den forventede udbetalingsprofil være stigende. En strategi for udbetalingsforløbet fremgår ikke hos nogen af selskaberne, dvs. om de enkelte selskaber har besluttet at beregne ud fra en forventning om en stigende eller faldende udbetalingsprofil. Dermed er strategien heller ikke konkretiseret. Selv en oplysning om, at udbetalingsprofilen er faldende, siger intet om, hvor meget den falder.

...

7.1 Retligt grundlag

Undersøgelsen blev gennemført inden den nye bekendtgørelse om god skik for forsikringsdistributører (bekendtgørelse nr. 455 af 30. april 2018) blev vedtaget. Det er dermed andre bestemmelser, som i dag finder anvendelse for virksomhedernes ageren overfor kunderne.

Det fulgte af den tidligere bekendtgørelses § 8 (bekendtgørelse nr. 330 af 7. april 2016 om god skik for finansielle virksomheder), at en virksomhed af egen drift skal yde rådgivning, hvor omstændighederne tilsiger, at der er behov for det. Rådgivningen skal give kunderne et godt grundlag at træffe deres beslutninger på. Ved rådgivning forstås anbefalinger, vejledninger, f.eks. oplysninger om risici forbundet med en disposition, og oplysninger om umiddelbare konsekvenser af de forskellige valgmuligheder.

Denne forpligtelse er ikke eksplicit videreført i bekendtgørelse om god skik for forsikringsdistributører. Finanstilsynet mener dog, at en virksomhed af egen drift skal yde rådgivning, hvor omstændighederne tilsiger, at der er behov for det, for at leve op til bekendtgørelsens § 5, hvorefter en forsikringsdistributør skal udvise god erhvervsskik i sin handelspraksis overfor forbrugere.

En finansiell virksomhed må heller ikke bruge vildledende eller urigtige angivelser eller udelade væsentlige informationer, hvis det er egnet til mærkbart at forvride kundernes økonomiske adfærd på markedet. Det følger af §§ 6-7.

Endelig skal forsikringsselskabet give forsikringstager alle nødvendige oplysninger, forsikringstager har brug for, for at forstå de risici, den pågældende bærer. Det følger af bekendtgørelse om information om livsforsikringsaftaler (bekendtgørelse nr. 1132 af 17. november 2006, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1284 af 27. november 2017) § 3, stk. 1, nr. 20."

Forsikringsbetingelserne indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

"Afsnit L Fratrædelse

§ 57. Fratrædelse

Stk. 1. Medarbejderen er ved fratrædelse af den pensionsgivende stilling omfattet af mulighederne i dette afsnit, medmindre der sker udbetaling eller ydes præmiefritagelse efter afsnit G, eller der er sket udbetaling af alderspension efter afsnit F.

Er udbetaling af alderspension, udelukkende sket efter reglerne for Delpension, jf. § 32, er medarbejderen dog omfattet af mulighederne i dette afsnit. Det er dog ikke muligt at overføre pensionsordningen, jf. § 61, eller at ophæve den, jf. § 62.

...

§ 61. Overførsel til anden pensionsordning

Stk. 1. Ved jobskifte, virksomhedsomdannelse eller virksomhedsoverdragelse kan der være mulighed for at overføre værdien af pensionsordningen til en anden pensionsordning, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold, hvis Jobskifteaftalens eller Virksomhedsomdannelsesaftalens regler er opfyldt

Stk. 2. I andre tilfælde end de i stk. 1 nævnte kan medarbejderen ved fratrædelse overføre værdien af pensionsordningen til en anden pensionsleverandør. Der kan kun ske overførsel til en obligatorisk pensionsordning, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold."

Nævnet udtaler:

Klageren har fra den 1/2 2015 fået udbetalinger fra sin livsvarige alderspension. Han klager over, at de månedlige pensionsudbetalinger løbende er sat ned fra 20.495 kr. + 465 kr. i bonus i februar 2015 til at være 18.192 kr. + 570 kr. i bonus i 2021, og over, at der er udsigt til yderligere nedsættelser ifølge selskabets prognoser i pensions- og forsikringsoversigt af 17/2 2021. Klageren har anført, at hans økonomi udhules år for år, og at det pensionsprodukt, som selskabet har solgt, ikke lever op til forventningerne. Han har anført, at det eksempelvis i pensionstjekrapport af 26/9 2014 indikeres, at der vil være tale om konstante, livsvarige udbetalinger. Han kræver, at pensionsordningen genoprettes/reableres, så der kommer en stabilitet, som han kan budgettere efter. Han ønsker at flytte sin pensionsordning til et andet selskab, og han kræver erstatning for, at selskabet ikke har handlet proaktivt og loyalt og ikke har forhindret disse løbende tab, som han påføres.

Selskabet har anført, at reguleringen af alderspensionen og prognoserne er foretaget i overensstemmelse med aftalegrundlaget for klagerens markedsrentepensionsordning – herunder det tekniske grundlag, som er anmeldt til Finanstilsynet, og de til enhver tid gældende afkastforudsætninger, der siden 2018 er fastlagt af Rådet for Afkastforudsætninger. Selskabet har anført, at der ikke er mulighed for at overføre pensionsordningen til et andet selskab, efter der er startet udbetaling af alderspension, jf. forsikringsbetingelsernes § 57.

Selskabet har videre anført, at udbetalingerne fra alderspensionen er beregnet på grundlag af et forventet afkast på 4,5 % efter pensionsafkastskat og omkostninger. Klagerens investeringsprofil er "moderat risiko". Pensionsudbetalingerne er blevet sat ned, fordi afkastet på investeringerne har været mindre end det forventede afkast. Hertil kommer, at der kan ske reguleringer af pensionsudbetalingen, hvis de forventede levetider – som er indregnet i pensionen – ændrer sig.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke har sandsynliggjort, at selskabet har begået fejl i opgørelsen af størrelsen af alderspensionsudbetalingerne i forhold til pensionsordningens aftalegrundlag og det tekniske grundlag, som selskabet har anmeldt til Finanstilsynet.

Nævnet bemærker, at Finanstilsynet er tilsynsmyndighed for så vidt angår selskabets tekniske grundlag – herunder om dette er betryggende for pensionstagerne. Nævnet har på det foreliggende grundlag ikke grund til at antage, at selskabets anvendte afkast- og øvrige beregnings- og prognoseforudsætninger har været ubetryggende. Nævnet kan derfor på grundlag af aftalegrundlaget ikke pålægge selskabet at udbetale højere alderspensionsydelser til klageren.

Nævnet bemærker, at Finanstilsynet i sin rapport "Undersøgelse: Pensionsselskabernes information om privatiseringen af risiko i markedsrente-produkter" fra januar 2020 blandt andet har anført: "I markedsrentemiljøet er udbetalingsforløbet altså markant anderledes end de mere stabile udbetalingsforløb i garanterede gennemsnitsrenteprodukter. Sådanne produkttegenskaber tilsiger en høj grad af forventningsafstemning. Selskaberne bør sikre sig, at pensionstagerne forstår den usikkerhed i størrelsen af pensionsudbetalingerne og de udsving i udbetalingerne, som de ugaranterede markedsrenteprodukter kan medføre. ... Pensionsselskaberne har ansvaret for, at produkterne på markedet er egnede til det formål, som de sælges til, og at forventningerne til produkterne er afstemt med pensionstagerne. ... Det er en meget væsentlig information, at udbetalingerne kan svinge og i visse uheldige situationer blive betydeligt lavere end forventet. Men det er samtidig en information, som kan være svær at håndtere i planlægningen

af seniorøkonomien, for hvor meget kan pensionen egentligt falde? Hvor stor er sandsynligheden for, at det sker? Dette er en kommunikationsmæssig udfordring, som selskaberne, efter Finanstilsynets vurdering, historisk ikke har løftet. ... Hvis et selskab bruger en rente til at beregne ydelserne, som er lidt højere end selskabets egentlige forventninger til afkastet, vil udbetalingerne forventeligt starte højt og falde med tiden, altså medføre en faldende udbetalingsprofil. Omvendt, hvis et selskab bruger en forsigtig og dermed lidt lavere rente til beregningerne, end afkastet realistisk må forventes at blive, så vil den forventede udbetalingsprofil være stigende. En strategi for udbetalingsforløbet fremgår ikke hos nogen af selskaberne, dvs. om de enkelte selskaber har besluttet at beregne ud fra en forventning om en stigende eller faldende udbetalingsprofil. Dermed er strategien heller ikke konkretiseret."

Nævnet finder – i overensstemmelse med det, som Finanstilsynet anfører i sin undersøgelsesrapport – at pensionsselskaberne har en forpligtelse over for kunderne i forhold til at beskrive den usikkerhed, der er forbundet med de fremtidige pensionsudbetalinger i et markedsrenteprodukt som følge af investeringsusikkerheden og andre forhold. Pensionsselskaberne bør informere kunderne herom dels i det løbende udsendte pensionsmateriale, dels når omstændighederne i øvrigt tilsiger det – eksempelvis i forbindelse med pensionsmøder med kunderne. Tilsidesættelse af et pensionsselskabs forpligtelse kan efter omstændighederne føre til et erstatningsansvar for pensionsselskabet.

Nævnet finder efter gennemgangen af sagen, at der ikke er fornødent grundlag for at pålægge det indklagede selskab erstatningsansvar for mangelfuld information om pensionsordningens virkemåde. Nævnet finder det ikke godtgjort, at selskabet samlet set har ydet klageren ansvarspådragende mangelfuld rådgivning. Nævnet kan derfor ikke pålægge selskabet at betale erstatning til klageren på et almindeligt, erstatningsretligt grundlag.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at det fremgår af de foreliggende pensionsoversigter – herunder oversigt af 12/2 2010, pensionsoverblik af 1/2 2014, pensionstjekrapport af 26/9 2014, oversigt af 9/2 2015 og oversigt af 17/2 2021 – at de angivne udbetalingsbeløb er prognosebeløb, som kan ændre sig på baggrund af det faktisk opnåede investeringsafkast.

Ankenævnet for Forsikring

20.

96672

Nævnet har også lagt vægt på, at selskabet rådede klageren til at gennemgå sin pensionsordning med en af selskabets rådgivere, da klageren den 2/1 2014 henvendte sig til selskabet og oplyste, at han ønskede at gå på pension året efter. Klageren har således haft lejlighed til at få uddybet selskabets overordnede oplysninger om, at de prognosticerede udbetalingsbeløb kunne ændre sig afhængig af investeringsafkastet. Det er ikke godtgjort, at selskabets rådgivning på et pensionsmøde har været vildledende eller i øvrigt mangelfuld.

Nævnet tilføjer, at der i årene efter 2014 er kommet et stadigt stigende fokus på behovet for relevant information, dels om anvendte levetidsforudsætninger, dels om de afkastforudsætninger mv., der ligger til grund for selskabernes prognoseberegninger. Nævnet bemærker videre, at Finanstilsynet i de senere år også har haft fokus på, at de nævnte forudsætninger er relevante, og at forudsætningerne – når der er rimeligt grundlag herfor – opdateres. Dette kan i sig selv betyde, at eksempelvis forudsætninger om længere levetider for pensionsmodtagerne vil føre til lavere ydelser til den enkelte, berørte pensionsager.

Nævnet kan ikke kritisere, at selskabet har afvist at imødekomme klagerens anmodning om at overføre pensionsordningen til et andet pensionselskab, da det følger af pensionsvilkårenes § 57, stk. 1, at der ikke er mulighed herfor, når der er påbegyndt udbetaling af alderspension.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Svend Bjerg Hansen